

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Avdeling for kriminalitetsforebygging
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

DERES REF.:
15/8372

VÅR REF.:
2018/01445-006 SWO/ggr
625

DATO:
18.03.2019

HØRING – FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM UTFØRELSE AV PERSONUNDERSØKELSE I STRAFFESAKER

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev 21. desember 2018.

En forutsetning for at straffesaksbehandlingen skal bidra til redusert kriminalitet, er at straffbare forhold blir avdekket og oppklart slik at de skyldige effektivt kan straffeforfølges og ilegges en adekvat reaksjon. Effektivitet i straffesakskjeden er sentralt for at straffereaksjoner skal ha den tilsiktede, preventive effekt. Både i det årlige Mål- og prioriteringsrundskrivet og i Kvalitetsrundskrivet er det herfra understreket betydningen av effektivitet og kort saksbehandlingstid.

Riksadvokaten har i ulike sammenhenger tatt opp de betydelige utfordringene som gjengkriminalitet, særlig i Oslo, representerer. Det er også fremsendt forslag til tiltak for å møte disse utfordringene. Kvalitativt gode personundersøkelser, utarbeidet med nødvendig effektivitet, vil understøtte tiltak mot denne særlige gruppen mindreårige lovbyggere.

Riksadvokaten ønsker velkommen endringer av forskriften som kan bidra til økt kvalitet i innholdet av personundersøkelsene og økt effektivitet ved utarbeidelsen av dem. Fra riksadvokatens side er det bare behov for å knytte kommentarer til enkelte sider av forslaget til ny forskrift.

I høringsnotatet pkt. 4 (side 5 annet avsnitt) nevnes det at forslaget til forskrift ikke inneholder særskilt regulering av innholdet i personundersøkelse for mindreårige og at Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har utarbeidet et eget skjema for slike undersøkelser for denne målgruppen. I den utstrekning implementeringen av forslag til ny forskrift nødvendiggjør endring av skjemaer o.l., forutsettes det at dette skjer i samarbeid med påtalemyndigheten som etter straffeprosessloven § 162 har primærkompetansen til å treffe beslutning om at det skal gjennomføres personundersøkelse.

Riksadvokaten er enig i at det i forslaget § 5 fastsettes at Kriminalomsorgen skal prioritere personundersøkelser for mindreårige og at det som hovedregel skal gjelde en frist på fire uker for ferdigstilling av undersøkelsen.

Etter forslaget § 5 annet ledd regnes fristen fra Kriminalomsorgen har mottatt "*fullstendig anmodning*". Riksadvokaten forutsetter at rekvirenten kontaktes raskt dersom Kriminalomsorgen mener at den anmodningen de har mottatt er mangelfull eller ikke fullstendig. Dette er viktig av hensyn til å fremdriften for gjennomføring av personundersøkelsen.

Det vurderes også som positivt at det i forslaget § 4 nedfelles hvilken informasjon som skal oversendes sammen med påtalemyndighetens rekvisisjon av personundersøkelse.

Forslaget § 4 fastsetter også at det skal opplyses om behov for tolk. Riksadvokaten er enig i dette, men mener at det også bør opplyses om eventuelle særlig utfordringer knyttet til valg av tolk dersom dette gjør seg gjeldende i den enkelte sak. Dette henger sammen med at det ikke er en ukjent problemstilling at det, særlig i mindre lokalsamfunn/språkgrupper kan være habilitetsmessige utfordringer mellom tolken og den det skal tolkes for/om.

Forslaget § 8 fastsetter som hovedregel at dersom siktede og eventuelle verger ikke møter etter å ha vært innkalt to ganger, skal personundersøker legge til grunn at det ikke samtykkes til utførelse av personundersøkelse. Dette er viktig av hensyn til effektiviteten i gjennomføring av personundersøkelser. I forbindelse med innføring av undersøkelser for mindreårige (PUM) ble det i forarbeidene til lovendringen lagt til grunn at siktede og verge ville samtykke til PUM. Denne forutsetningen synes ikke å ha slått til, og etter det en kjenner til bruker Kriminalomsorgen tid på gjentatte innkallinger til samtaler for å få motvillig ungdom/verge til å møte opp hos dem, dersom de i det hele tatt møter. Det vises for øvrig til rapporten fra arbeidsgruppe som har sett på saksflyt i saker som gjelder vold og seksuelle overgrep mot barn pkt. 4.2.3. Rapporten ble oversendt 1. februar 2019 og forutsettes kjent.

Riksadvokaten har tidligere, 7. oktober 2014, avgitt høringsuttalelse til Kriminalomsorgsdirektoratet om nytt skjema for personundersøkelse av mindreårige (KDI ref. 201401585-2).

Høringsnotatet pkt. 6 omhandler økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget til ny forskrift om utførelse av personundersøkelser i straffesaker. Det understrekes herfra at riksadvokaten i liten grad har forutsetninger for vurdering av disse spørsmålene som, uansett, først og fremst vil berøre Kriminalomsorgen.

Tor-Aksel Busch

Svein Wiiger Olsen
kst. statsadvokat